

# REFERAT Kultur- og Fritidsudvalget d. 10-08-2020

**Mødedato** Mandag d. 10. august 2020 kl. 11:30

**Mødested** Fællesmøde med Byplanudvalget og Teknik- og Miljøudvalget på Hotel Eyde

# Indholdsfortegnelse

|                                                       |   |
|-------------------------------------------------------|---|
| Præsentation af visionsoplæg for projekt Ålandet..... | 3 |
|-------------------------------------------------------|---|

# Punkt 111: Præsentation af visionsoplæg for projekt Ålandet

04.01.00-P20-1-20

## Kommunikation

DIR    FOU    BFU    SOS    BSK    KFU    BYP    TMU    ØKE    BYR

X            X            X

Øvrige sagsbehandlere: Anne Louise Ravn Braad, Trine Eide. Lene Kimø

## Resume

Initiativ- og projektgruppen bag projekt Ålandet fremsender sammen med ni landsbyer i kommunen et visionsoplæg om forbedringer og udvikling i landskabsrummet omkring Skjern Å til præsentation for Byplanudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget. På mødet præsenteres oplægget på vegne af arbejdsgruppen af arkitekt Boris Brorman Jensen.

## Sagsfremstilling

Oplægget Ålandet - en vision for Skjern Å og dens vandopland er udarbejdet af en uafhængig gruppe af erhvervsfolk, kommunalpolitikere og lokale ildsjæle. Oplægget er finansieret af ni landsbyer i kommunen; Arnborg, FASTERHOLT, HøGILD, Karstoft, Kollund, KølKær, Sandet, Skarrild og Stakroge, der samlet ønsker at gå foran og skubbe processen i gang for udvikling af området omkring Skjern Å med helt konkrete eksempler og delprojekter.

Den overordnede vision går ud på at gøre det muligt i videst muligt omfang at gå, cykle og sejle langs Skjern Å fra dens udspring til udløb. Ruten strækker sig over næsten 100 km. i et vidtforgrenet vandlandskab, som projektgruppen har navngivet Ålandet. Ønsket er at tilgængeliggøre hele åens længde for offentligheden, og åbne landskabsrummet op ved at aktivere alle de potentielle muligheder, som ruten rummer.

Oplægget præsenterer idéer og visioner, der er vidtrækkende og rummer et større udviklingspotentiale, som skal udfoldes over en længere periode. Projektgruppen fremlægger til en start på processen konkrete forslag til tre fysiske indgreb i området under den samlede strategi kaldet Stien – Stederne - Sløjferne. Strategien omfatter følgende:

### Stien:

På sigt er målet at skabe et sammenhængende stiforløb langs de ca. 100 km. af åens hovedforløb fra udspringet i Tinnet Krat og til udløbet i Ringkøbing Fjord. Stien vil fungere som rygraden i det sammenhængende landskabsrum. Anlæggelsen af det sammenhængende stiforløb bliver et større projekt, som derfor kan kickstartes med etableringen af en række aktivitets-, opholds- og overnatningssteder langs ruten. De forskellige steder vil fungere som markører på ruten, og kan benyttes som samlingssteder for både besøgende, lokalbefolkningen og landsbyfællesskaberne. Det vil være nødvendigt at renovere og løfte nuværende steder på ruten, og der må nytænkes idéer for etableringen af helt nye områder.

### Stederne:

For at skabe fundamentet for en yderligere udvikling af området, må fortællingen om Ålandet til en start gøres bedst tilgængelig. Ålandets natur- og kulturhistorie skal derfor optegnes, så de mange både kendte og ukendte fortællinger og steder kan overskueliggøres. Målet er, at de mennesker der bor i lokalområdet, samt de mange besøgende til området fra både ind- og udland, får lettere adgang til at opleve egnens natur- og kulturværdier. Fortællingen skal formidles levende langs hele ruten, så den konsekvent holdes nærværende for brugerne, uanset om det er lokale eller besøgende, og om man benytter hele ruten eller dele af den.

### Sløjferne:

For at styrke den samlede fortælling for området, vil der sammen med udviklingen af hovedsporet anlægges sløjfer ud i det omkringliggende landskab. Her vil det også være nødvendigt at arbejde med yderligere anlæggelse af stier, samt genåbning af gamle kirkestier og andre historiske ruter. Målet er at sætte både større og mindre byer omkring ruten i spil, præsentere brugerne for den varierende flora og fauna i området, samt at skabe en levendegjort fortælling, hvor brugerne placeres midt i den kulturhistorie, som de ønsker at opleve.

Den overordnede vision for Ålandet trækker tråde til flere igangværende initiativer i kommunen, og gør det derfor muligt at skabe og arbejde med flere synergier på tværs.

Et eksempel på ovenstående kan være FN's 17 verdensmål, hvilke Herning Kommune arbejder målrettet på at implementere. Udviklingen af nye initiativer og projekter omkring Ålandet arbejder direkte ind i flere af disse mål. Blandt andet gælder det målet om beskyttelse og genopretning af økosystemer og standsning af tab af biodiversitet. Derudover arbejder projektet også med bæredygtige lokalsamfund samt klimaudfordringen, hvor eksempelvis kraftig vandstigning på sigt må forventes at påvirke lokalområderne med større vådområder i høj grad.

Nedenstående projekter bør tænkes sammen med arbejdet for Ålandet. Overordnet set, er det vigtigt at sikre sammenspil mellem projekterne, så de understøtter hinandens formål. Derudover er det helt essentielt, at der fokuseres på kommunikation og klarhed udadtil, så især de lokale interessenter kan se forskel på initiativerne og bakke op om dem.

#### Nationalpark Skjern Å:

Nationalpark Skjern Å skal sætte området på Danmarks kortet og minde både besøgende og lokale om, at vi har en unik natur, som vi skal værne om for vores egen skyld – og for kommende generationers skyld. Den kunne tænkes at inkludere fx hede, overdrev og lavbundslande, der er urentable at dyrke for landmænd. Dertil kommer andre områder, der i forvejen er underlagt forskellige restriktioner nationalt og fra EU's side. Specifikt for arbejdet med Nationalpark Skjern Å er visionen:

- Nationalpark Skjern Å skabes ved frivillighed, dialog og enighed.
- Den sikrer og udvikler den unikke natur i ådal, delta og fjord.
- Den bevarer de kulturhistoriske værdier og udvikler områdets historiefortælling.
- Den skaber livskvalitet og stolthed.
- Den sikrer balance mellem natur, landbrug og oplevelser.
- Har fokus på klimatilpasning.

#### Riverfisher:

Riverfisher blev etableret i 2016 af Herning Kommune for at undersøge, om der var et vækst- og turismepotentiale omkring Skjern Å og Karup Å. Det blev efter kort tid sandsynliggjort, og i dag er Riverfisher et tværkommunalt samarbejde mellem Viborg Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Skive Kommune og Herning Kommune og omfatter pt. de to vestjyske åer. Der arbejdes kontinuerligt på at udvide Riverfisher med flere af de store lakseførende åer i Jylland.

Riverfisher er i sit udgangspunkt et egnsudviklingsprojekt. De indsatser og aktiviteter, der er gennemført siden 2016 i regi af Riverfisher, har alle ultimo det formål at udvikle, vækste, skabe – og bevare - liv i områderne omkring de to åer gennem målrettet markedsføring til særligt udenlandske lystfiskere, der bidrager økonomisk til lokalområdet, når de fisker her. Det er en hjørnesteen for Riverfisher at ”give noget tilbage til åen”. Derfor har projektet også fokus på at pleje og restaurere vandløbene, samt at forbedre forholdene for såvel fisk som lystfiskere.

Udover samtænkning med ovenstående initiativer kan projektet Ålandet også bidrage til andre af kommunens kerneopgaver. Det kunne eksempelvis være den generelle landsby- og landdistriktsudvikling, og herunder blandt andet arbejdet omkring den strategiske planlægning og sikring af en differentieret udvikling. Dertil kommer arbejdet med Grønt Danmarks kort, der er et sammenhængende naturnetværk, som alle kommuner bidrager til med udpegningsplanen.

## Økonomi

Projektgruppen har i processen skelet til det igangværende Gudenå-samarbejde, der involverer syv østjyske kommuner. Baseret på erfaringstal fra dette samarbejdes reetablering af en pramdragersti mellem Resenbro og Kongensbro Kro, da må et projekt som Ålandet med en sammenhængende forbindelse fra udspring til udløb forventes at koste i omegnen af 200 millioner kr. Dertil kommer yderligere anlægsudgifter til etablering af steder, opholdspladser og andre stop på ruten.

Visionen er et udtryk for et uafhængigt borgerdrevet initiativ, og der forventes også en vis lokal støtte. Projektet er afhængig af en bred kommunal opbakning, og projektgruppen har i kraft af gruppens hjemmehørende i første omgang rettet henvendelse til Herning Kommune. Da hele Skjern Å systemet dog omfatter otte øst- og vestjyske kommuner, vil det være naturligt at projektet igennem sin udvikling også vil omfatte et tværkommunalt samarbejde. Derudover kommer en eventuel statslig opbakning til projektet.

Projektet vil ved evt. gennemførelse skulle forankres en række steder kommunalt. I Kultur- og Fritidsudvalget i forhold til de kulturhistoriske elementer, i Byplanudvalget i forhold til landsbyudvikling og i Teknik- og Miljøudvalget i forhold til åer, stier og naturoplevelser.

## Direktøren for By, Erhverv og Kultur indstiller,

at visionsoplægget tages til orientering

## **Beslutning**

Orienteringen er taget til efterretning. Der arbejdes videre med projektet.

## **Bilag**

Projekt Ålandet\_2.udgave\_200226\_PRINT\_small.pdf